

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра філософії
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 5 ФІЛОСОФІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Інтелектуальні технології та прийняття рішень в складних системах
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 124 – Системний аналіз
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 12 – Інформаційні технології
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
філософії

(найменування кафедри)

Протокол № 10 від 07.07.2021 р.

м. Запоріжжя 2021

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ Код: <u>ОК 5</u> Обов'язкова компонента ОП Цикл загальної підготовки
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Д-р філос. н., професор Бондаренко О.В.
Контактна інформація викладача	061-7698-285
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Предметні аудиторії кафедри (ауд. 540, ауд. 549а), згідно з розкладом занять. Дистанційне навчання: https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=2137
Обсяг дисципліни	90 / 3, 15 / 15 / 60, екзамен
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Історія України та української культури. Політико-правова система України. <i>Є дисципліною соціально-гуманітарного циклу загальної підготовки (світоглядна складова).</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна формує освіченість студентів-бакалаврів у сфері специфічного соціально-гуманітарного знання з філософії, сприяє набуттю навичок мислення та життєдіяльності сучасної людини постмодерністського світу.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни «Філософія» студент повинен отримати:</p> <p><u>інтегральна компетентність:</u></p> <p>здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми системного аналізу у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачають застосування теоретичних положень та методів системного аналізу та інформаційних технологій і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;</p> <p><u>загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – K01 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; – K02 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; – K07 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; – K09 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації; – K11 – здатність генерувати нові ідеї (креативність); – K15 – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; – K16 – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; <p><u>фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – K28 – здатність системно аналізувати свою професійну і соціальну діяльність, оцінювати накопичений досвід. <p><u>Очікувані програмні результати навчання.</u></p> <p>Результати навчання дисципліни деталізують такі програмні результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ПР16 – розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; 	

<p>– ПР17 – зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>			
4. Мета вивчення навчальної дисципліни			
<p><i>Метою</i> вивчення навчальної дисципліни є – формування філософської культури мислення, засвоєння студентами базових теоретичних знань та практичних навичок застосування філософської методології при розв'язанні ними завдань суспільної та індивідуальної життєдіяльності.</p>			
5. Завдання вивчення дисципліни			
<p><i>Завдання</i> вивчення навчальної дисципліни – у тому, щоб студенти-бакалаври, майбутні магістри, науковці, фахівці з різних галузей суспільного виробництва збагатили свій інтелектуально-творчий потенціал знаннями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – на понятійному рівні – основних тенденцій розвитку сучасної філософії, її історії, її основних сучасних напрямків, шкіл, концепцій, а також засвоїли загальну теорію пізнання; – на фундаментальному рівні – змісту філософії, її сутності, предмету та структури, її історії, зокрема, її особливостей історії вітчизняної філософської думки; – на практично-творчому рівні – сучасного стану філософського знання людства, осягнули завдання, принципи й функції комунікативної філософії сучасного світу (на відміну від онтологічної чи гносеологічної філософії попередніх епох). 			
6. Зміст навчальної дисципліни			
<p>Програма навчальної дисципліни «Філософія» складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія в інтелектуальній культурі людства. 2. Філософія сучасного світу та у сучасному світі. 			
7. План вивчення навчальної дисципліни			
№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1	Тема 1.1 Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.	лекція, сем. заняття	2
2,3	Тема 1.2 Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення.	лекція, сем. заняття	4
4,5,6, 7	Тема 1.3 Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування.	лекція, сем. заняття	8
8,9	Тема 2.1 Некласичний "формат" мислення людини у світі: зміна парадигм.	лекція, сем. заняття	4
10,11, 12,13	Тема 2.2 Філософія Новітнього часу ХХ-ХХІ ст.	лекція, сем. заняття	8
14	Тема 2.3 Українська філософія у світовому полілозі.	лекція, сем. заняття	2
8. Самостійна робота			
Назва теми	Графік самостійної роботи	Кількість годин	Контрольні заходи
Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	13	5 балів у загальних 100
Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100
Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як	Виконання індивідуального	7	5 балів у загальних 100

передумова формування сучасного типу філософствування.	тематичного завдання.		
Некласичний "формат" мислення людини у світі: зміна парадигм.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100
Філософія Новітнього часу ХХ-ХХІ ст.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	7	5 балів у загальних 100
Українська філософія у світовому полілозі.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100

9. Система та критерії оцінювання курсу

Види контролю: поточний, рубіжний (проміжна атестація).

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових рубіжних контролів за перший та другий змістовні модулі.

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента	Підсумкове рубіжне опитування	
<i>Найменування завдань</i>	Тестові письмові опитування (за темами лекції) та реферативний звіт з 3-х тем навч. програми	Усні опитування, письмові тестові і не-тестові опитування (згідно з тематикою заняття)	Виконання тематичного письмового завдання		<i>Разом</i>
Лекції	15 + 15				100
Практичні заняття		40			
СРС			10		
Підсумкове рубіжне опитування				15 (+5)	

10. Політика курсу

При вивченні навчальної дисципліни від студента вимагаються старанність, коректне і взаємно цікаве ділове спілкування, відвідування занять як обов'язковий компонент оцінювання, дотримання засад академічної доброчесності.

Рекомендована література

Базова

1. Аналітика філософії / Під ред. Я.С. Гнатюк. – К.: Кондор, 2020. – 236 с.
2. [Баррі Левер](#). Наука за 30 секунд. Філософія / Пер.: [М. Оліярник](#). – Вид-во: [Book Chef](#), 2020. – 160 с.
3. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії / А. Баумейстер. – К.: Мала академія Наук України, 2017. – 238 с.
4. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Харків: Фоліо, 2018. – 622 с.
5. Захара І.С. Українська філософія: Навч. пос. / Ігор Захара – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 354 с.

6. Лой А. Основы практической философии: Підручн. / А. Лой, А. Баумейстер, Т. Яшук. – К.: Салій В.В., 2016.
7. Основы философии / С. Симоненко, О. Сулим, М. Шмиголь, Н. Щубелка, Ю. Юшкевич, Л. Сандюк. Під редакцією М. Шмиголь. – К.: Вид-во: Центр навч. літ-ри, 2019. – 412 с.
8. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції / В.Л. Петрушенко. – Львів: Новий Світ, 2011.
9. Філософія: Підручн. / О.Л. Воронюк. – 3-є вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ "Медицина", 2018. – 216 с.
10. Філософія. Підручн. / І. Бичко, В. Табачковський, А. Бичко, В. Ярошовець. – К.: Вид-во: Центр навч. літ-ри, 2019. – 648 с.
11. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс / Під ред. Л. Мозговий, Р. Додонов. – К.: Вид-во Центр навч. літ-ри, 2019. – 512 с.
12. [Філософія в тестах \[Текст\]](#): Навч. посіб. / В.О. Чернієнко, Н.Л. Більчук, С.І. Широка, О.І. Гаплевська. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Жуковського "ХАІ", 2018. – 220 с.

Допоміжна

1. Андрущенко, В.П. Історія соціальної філософії (західноєвропейський контекст): Підручн. для студ. в.н.з. / В.П. Андрущенко. – К.: Тандем, 2000. – 416 с.
2. Андрущенко, В.П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник для в.н.з. / В.П. Андрущенко, Л.В. Губерський, М.І. Михальченко. – К.: Генеза, 2006.
3. Античность как тип культуры / Отв. ред. А.Ф. Лосев. – М., 1988. – 336 с.
4. Арон Р. Вступ до філософії історії: Пер. з франц. / Р. Арон. – К., 2005.
5. Асмус В.Ф. Античная философия. Учебн. пос. / В.Ф. Асмус. – М.: Высшая школа, 2001. – 400 с.
6. Афанов А.П. Філософія: навч. пос. для студентів нефілософських спеціальностей [Текст] / А.П. Афанов. – Маріуполь: ПДТУ, 2014. – 175 с.
7. Бевзенко Л.Д. Социальная самоорганизация. Синергетическая парадигма: возможность социальных интерпретаций / Л.Д. Бевзенко. – К., 2002.
8. Библер В.С. Кант – Галилей – Кант: разум Нового времени в парадоксах самообоснования / В.С. Библер. – М.: Мысль, 1991. – 320 с.
9. Блинников Л.В. Великие философы: словарь-справочник / Л.В. Блинников. – М.: Логос, 1997. – 432 с.
10. Бондаревич І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій / І.М. Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012.
11. Валуйський О.О. Практикум з філософії / О.О. Валуйський. – К.: КНТЕУ, 2003. – 243 с.
12. Вандишев В.М. Філософія: екскурс в історію вчень і понять: Навч. пос. / В.М. Вандишев. – К.: Кондор, 2005. – 474 с.
13. Вільчинський Ю.М. Розвиток філософської думки в Україні. Текст лекцій / Ю.М. Вільчинський, С.В. Вільчинська, М.Г. Скрипник. – Львів, 1991.
14. Всемирная энциклопедия. Философия. XX век / Сост. А.А. Грицанов. – М.: АСТ, Мн.: Харвест, Современный литератор, 2002. – 728 с.
15. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну / Ю. Габермас. – К., 2001.
16. Голубинцев, В.О. Философия для технических вузов [Текст] / В.О. Голубинцев, А.А. Данцев, В.С. Любченко. – Р.-на-Д.: Феникс, 2001. – 512 с.
17. Горський В.С. Історія української філософії / В.С. Горський. – К., 1996.
18. Горський В. Філософія в українській культурі (методологія та історія) / Вілен Горський. – К.: Центр практичної філософії, 2001. – 236 с.
19. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия / А.В. Гулыга. – М., 1986.
20. Гуревич А.Я. Средневековый мир / А.Я. Гуревич. – М., 1990.
21. Гуревич П.С. Человек / П.С. Гуревич. – М., 1995.
22. Гуревич П.С. Философия культуры / П.С. Гуревич. – М., 1995.

23. Гьосле В. Практична філософія у сучасному світі: Пер. з нім. / В. Гьосле. – К., 2003.
24. Дахній А.Й. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: Навч. пос. / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2015 – 486 с.
25. Делез Ж. Что такое философия? / Ж. Делез, Ф. Гваттари. – М.-СПб., 1998.
26. Довгань А. Філософія: лекційний курс для аспірантів техн. спец. (конспективний виклад) / А.О. Довгань. – Тернопіль: Вид-во ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2015.
27. Драч І.Ф. Григорій Сковорода / І.Ф. Драч, С.В. Кримський, М.В. Попович. – К., 1984.
28. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. У 4-х т. – К.: Дух і літера, 2009-2017.
29. Егоров В.С. Философия открытого мира / В.С. Егоров. – М., 2002.
30. Заиченко Г.А. История западной философии: классика против постмодернизма / Г.А. Заиченко. – Днепропетровск, 2000.
31. Зарубіжна філософія XX ст. (читанка) / Під ред. Г.І. Волинки. – Кн. 1-6. – К.: Генеза, 1993.
32. Іванова К. Філософія: кредитно-модульний курс: Підручн. для студ. в.н.з. / К.А. Іванова [та ін.]; за заг. ред. К.А. Іванової. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. – 472 с.
33. Історія філософії: Підручн. / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І. Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
34. Кезин А.В. Наука в зеркале философии / А.В. Кезин. – М., 1990.
35. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу (становление древнегреческой философии) / Ф.Х. Кессиди. – М., 1992.
36. Козьмук Я. Філософія: Навч. посіб. / Я. Козьмук, О. Задубрівська. – Чернівці: Рута, 2012. – 139 с.
37. Кондзьолка В.В. Історія середньовічної філософії: Навч. пос. / В.В. Кондзьолка. – Львів: Світ, 2001. – 320 с.
38. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції. Підручн. / В.Г. Кремень. – К.: Книга, 2005. – 528 с.
39. Кремень В.Г. Філософія: Логос, Софія, Розум. Підручн. / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К.: Книга, 2007. – 432 с.
40. Крымский С. Философия как путь человечности и надежды / С. Крымский. – К., 2000.
41. Кулик О.В. Філософія: Навч. пос. для в.н.з. III-IV рівнів акредитації / О.В. Кулик. – Дніпропетровськ: Монолит, 2013. – 692 с.
42. Кун, Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М., 1975.
43. Курбатов, В.И. Философия в парадоксах и притчах: Учебн. пос. / В.И. Курбатов. – Р.-на-Д., 1996. – 509 с.
44. Лаэртский Диоген. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов / Диоген Лаэртский. – М., 1979. – 556 с.
45. Лой А. Основи практичної філософії: Підручн. / А. Лой, А. Баумейстер, Т. Ящук. – К.: Салій В.В., 2016.
46. Лосев А.Ф. Античная философия истории / А.Ф. Лосев. – М., 1977.
47. Лосев А.Ф. История античной философии в конспективном изложении / А.Ф. Лосев. – М., 1989.
48. Лук Н.И. Философская культура Украины / Н.И. Лук. – К., 1990.
49. Лук'янець В.С. Філософський постмодерн: Навч. пос. / В.С. Лук'янець, О.М. Соболю. – К., 1998.
50. Лукьянов А.Е. Становление философии на Востоке. Древний Китай и Индия / А.Е. Лукьянов. – М.: Изд-во УДН, 1989. – 188 с.
51. Льюис Дж.Г. Античная философия: от Фалеса до Сократа / Дж.Г. Льюис. – Мн., 1997.
52. Мамардашвили М.К. Как я понимаю философию: Сборник / М.К. Мамардашвили. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.
53. Мареев С.Н. Философия XX века (истоки и итоги): Учебн. пос. / С.Н. Мареев, Є.В. Мареева, В.Г. Арсланов. – М.: Академический проект, 2001. – 464 с.

54. Мовчан С. Основи філософії техніки та технології: Навч. пос. для студ., магістрантів та аспірантів вищ. техн. навч. закл. / С.П. Мовчан, О.К. Чаплигін. – Х.: Форт, 2013. – 315 с.
55. Надточаев А.С. Философия и наука в эпоху античности / А.С. Надточаев. – М., 1990.
56. Огородник І.В. Українська філософія в іменах / І.В. Огородник, М.Ю. Русин. – К., 1997.
57. Огородников В.П. История и философия науки / В.П. Огородников. – СПб.: Питер, 2011. – 352 с.
58. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? / Х. Ортега-и-Гассет. – М., 1991.
59. Проблема человека в западной философии / Сост. П.С. Гуревич. – М., 1989.
60. Пролеев С.В. История античной философии / С.В. Пролеев. – К., 2001.
61. Петрушенко В.Л. Філософія. Курс лекцій: Навч. пос. / В.Л. Петрушенко. – Львів: Новий Світ, 2000, 2005. – 506 с.
62. Причепій Є.М. Філософія: Підручн. [Текст] / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. – К.: Академвидав, 2009. – 592 с.
63. Ратніков В. Основи філософії науки і філософії техніки: Навч. пос. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 291 с.
64. Реале, Дж. Западная философия от истоков до наших дней / Дж. Реале. – СПб., 1994.
65. Ситник О. Культурна антропологія: походження людини і суспільства: Пос. для студ. / Олександр Ситник. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 179 с.
66. Соболев О.М. Постмодернізм і майбутнє філософії / О.М. Соболев. – К., 1997.
67. Современная западная философия: Словарь / Сост.: В.С. Малахов, В.П. Филатов. – М.: Политиздат, 1991. – 414 с.
68. Сосна В. Філософія: Навч. пос. / В.П. Сосна. – Вид. 2-ге, випр. – Хмельницький: ХНУ, 2009. – 386 с.
69. Стивенсон Д. Восточная философия: Пер. с англ. / Джей Стивенсон. – М.: АСТ Астрель, 2005. – 400 с.
70. Томпсон М. Восточная философия: Пер. с англ. / М. Томпсон. – М., 2000.
71. Тэйчман Дж. Философия: руководство для начинающих / Дж. Тэйчман, К. Эванс. – М.: Инфра-М, 1998. – 248 с.
72. Философия. Справочник студента / Сост. Г.Г. Кириленко, Е.В. Шевцов. – М., 1999.
73. Философия: Учебн. для вузов / Под общ. ред. В.В. Миронова. – М.: Норма, 2005. – 911 с.
74. Философия: учение о бытии, познании и ценностях человеческого существования: Учебн. / [В.Г. Кузнецов, И.Д. Кузнецова, В.В. Миронов, К.Х. Момджян]. – М.: Инфра-М, 2001. – 529 с.
75. Філософія / За ред. М.Г. Горлача. – Харків: Консул, 2000. – 672 с.
76. Філософія: світ людини. Курс лекцій. Навч. пос. – К.: Либідь, 2004. – 337 с.
77. Філософія: навч. посіб. для аспірантів і здобувачів / за наук. ред. А.В. Арістової і С.В. Синякова. – К.: НТУ, 2013. – 245 с.
78. Філософія: Підручн. / О.Л. Воронюк. – 3-є вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 216 с.
79. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): Навч. пос. / за ред. Л.В. Губерського. – К.: Знання, 2009. – 624 с.
80. Філософський словник соціальних термінів / За ред. В.П. Андрущенка. – Харків: РИФ, 2005. – 372 с.
81. Філософський енциклопедичний словник Ін-т філософії ім. Г.С.Сковороди НАНУ. – К.: Генеза, 2002. – 502 с.
82. Хамітов Н. Історія філософії: проблема людини. Навч. пос. / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова С. – К., 2000.
83. Чанышев, А.Н. Философия Древнего мира: Учебн. для вузов [Текст] / А.Н. Чанышев. – М., 2001.

84. Чешко В. Філософія: Навч. пос. / О.М. Кузь та ін.; за заг. ред. В.Ф. Чешка. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2013. – 263 с.

85. Шевченко С. Автентичність людського буття у філософії екзистенціалізму / С.Л. Шевченко. – К.: Ін-т філософії ім. Г.С.Сковороди НАНУ, 2012. – 205 с.

86. Ярошовець В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручн. / В.І. Ярошовець. – К.: Знання України, 2004. – 214 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронні посібники з філософії. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/filosofiya/>.

2. Матеріали з філософії в Україні сьогодні. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ua/>.

3. Електронна бібліотека з філософії («філософія без меж»). – Режим доступу: http://platonanet.org.ua/load/knigi_po_filosofii/2.

4. Шпаргалка з філософії («сесія без проблем»). – Режим доступу: <http://sesia.in.ua/archives/345>.